

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3610/2022
30.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Радославе Мађаров и Весне Станковић чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа Драгана Милидраговић адвокат из ..., против тужене Предшколске установе „Радосно детињство“ Нови Сад, коју заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2685/22 од 16.06.2022. године, на седници одржаној 30.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2685/22 од 16.06.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2685/22 од 16.06.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2817/2021 од 21.04.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев да се обавезе тужена да за период од 30.09.2018. до 31.08.2021. године исплати тужиљи износе од: 83.594,25 динара на име накнаде трошкова за исхрану у току рада са законском затезном каматом од 20.01.2022. године до исплате и законску затезну камату обрачунату до 19.01.2022. године у износу од 13.775,49 динара и 86.571,11 динара на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора са законском затезном каматом од 20.01.2022. године до исплате и законску затезну камату обрачунату до 19.01.2022. године у износу од 13.999,39 динара и накнади јој трошкове поступка, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да на име трошкова целог поступка исплати туженој износ од 66.000,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2685/22 од 16.06.2022. године одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2817/2021 од 21.04.2022. године којом је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да за период од 30.09.2018. до 31.08.2021. године исплати тужиљи износе од: 83.594,25 динара на име накнаде трошкова за исхрану у току рада са законском затезном каматом од 20.01.2022. године до исплате и законску затезну камату обрачунату до 19.01.2022. године у износу од 13.775,49 динара и 86.571,11 динара на име накнаде трошкова за

регрес за коришћење годишњег одмора са законском затезном каматом од 20.01.2022. године до исплате и законску затезну камату обрачунату до 19.01.2022. године у износу од 13.999,39 динара, и накнади јој трошкове поступка од 58.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на члан 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужиље као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23), јер су основани ревизијски наводи о различитом поступању судова у истој правној ствари, што указује на потребу уједначеног тумачења и примене права по питању права на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запослених у јавним службама којима се плате исплаћују у висини минималне зараде и усаглашавања са правним схватањем Врховног касационог суда усвојеним на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, које према члану 45. став 3. Закона о уређењу судова обавезује сва већа у саставу одељења, због чега је одлучено као у првом ставу изреке на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побиијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у радном односу код тужене предшколске установе на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате 6,30. Основна плата тужиље у спорном периоду, обрачуната као производ основице коју објављује Влада Републике Србије и коефицијента његовог радног места, била је нижа од минималне зараде. Због тога је тужена вршила њену корекцију до висине минималне зараде. Вештачењем су утврђени износи накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, и то према најповољнијем параметру за тужену из тренутно важећег Посебног колективног уговора (накнада трошкова за исхрану у току рада у бруто износу од 250,00 динара на дневном нивоу, односно 175,25 динара нето, а накнада за регрес за коришћење годишњег одмора у висини $\frac{1}{12}$ минималне зараде на месечном нивоу).

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и обавезали тужену на исплату тражених накнада по регулативи Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, јер су тако обрачунати износи најповољнији за тужену. По становишту судова, Законом о платама у државним органима и јавним службама није регулисана минимална зарада због чега се, у смислу члана 2. став 2. Закона о раду, примењују одредбе тог закона који минималну зараду дефинише као законски минимум којим се запосленом обезбеђује заштита и задовољавање његових егзистенцијалних и социјалних потреба. С`обзиром да у минималној заради нису садржани трошкови исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, нижестепени судови су закључили да тужилац има право да му се исте исплате у досуђеним износима.

Врховни суд налази да се основано изјављеном ревизијом указује да је материјално право погрешно примењено права приликом одлучивања о тужбеном захтеву.

Право запосленог на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, за исхрану у току рада ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и регрес за коришћење годишњег одмора прописано је одредбама члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18). Одредбе Закона о раду примењују се на основу члана 2. став 2. тог закона и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено.

За све запослене у предшколским установама чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе висина плате, накнаде и других примања утврђује за јединствено, у складу са прописима којима се уређују плате, накнаде и друга примања из радног односа у јавним службама, сагласно члану 52. став 1. Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС“, бр. 18/10... 129/21), с тим што основица за обрачун и исплату плата у предшколским установама не може бити нижа од основице за обрачун и исплату у основном образовању и васпитању, али може бити увећана из средстава које оствари установа или јединица локалне самоуправе (став 2. истог члана).

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 113/17) уређује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3) и прописује да Влада утврђује и основицу за обрачун и исплату плата, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије (члан 3. став 1) и коефицијенте за обрачун и исплату плата (члан 8. став 1). Коефицијенти за обрачун исплата плата запослених у предшколском образовању и васпитању утврђени су чланом 2. став 1. тачка 6б Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 119/23).

Право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запослених у предшколским установама није предвиђено Законом о платама у државним органима и јавним службама, према коме коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему и садржи додаток на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 4), а није ни Посебним колективним уговором за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, како оним који је важио до 13.07.2020. године („Службени гласник РС“, бр. 43/17, 85/20 и 97/20), тако и важећим истоименим уговором („Службени гласник РС“, бр. 97/20, 6/23, 55/23, 88/23). Такав закључак произлази и из чланова 40. ранијег, тј 42. важећег уговора, којима су уређене накнаде трошкова на које запослени имају право, али не и за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, и из идентичних одредаба наведених правних аката, према којима запослени има право на плату у складу са законом, која се утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента, додатка на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (чл. 35. ранијег, тј 36. важећег уговора); при чему основна плата представља производ основице и коефицијента у складу са законом (чл. 36. ранијег, тј. 37. важећег уговора).

У конкретном случају, начин утврђивања плате, додатака, накнада и осталих примања тужиље запослене у предшколској установи уређен је посебним Законом о платама у државним органима и јавним службама, па нема места супсидијарној

примени одредаба Закона о раду, јер би се он примењивао само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених не би били другачије уређени. Без утицаја је на другачију одлуку чињеница да је тужилци у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде), јер посебни закон прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, из чега следи да за исплату тражених накнада не постоји правни основ, па како он постоји ни у општем акту, тужбени захтев је неоснован.

Следствено изложеном, одлучено је као у другом ставу изреке, на основу члана 416. став 2. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези са чл. 153. став 1. и 154. ЗПП. Туженој су, у оквиру стављеног захтева, признати трошкови целог поступка, који се односе на састав одговора на тужбу у износу од 9.000,00, присуство адвоката на два одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара и састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић